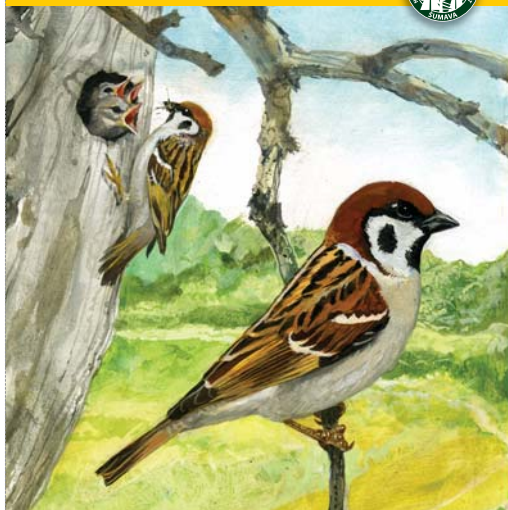

Vrabc polní

Passer montanus
Feldsperling
Eurasian Tree Sparrow

Délka těla: 12–14 cm
Rozpětí křídel: 20–22 cm
Hmotnost: 19–25 g

Zvonek zelený

Chloris chloris
Grünfing
European Greenfinch

Délka těla: 15 cm
Rozpětí křídel: 25–27 cm
Hmotnost: 25–34 g

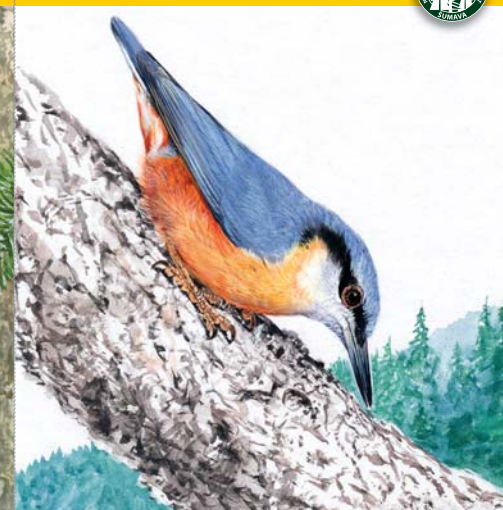
Čížek lesní

Spinus spinus
Erlenzgisig
Eurasian Siskin

Délka těla: 12 cm
Rozpětí křídel: 20–23 cm
Hmotnost: 10–14 g

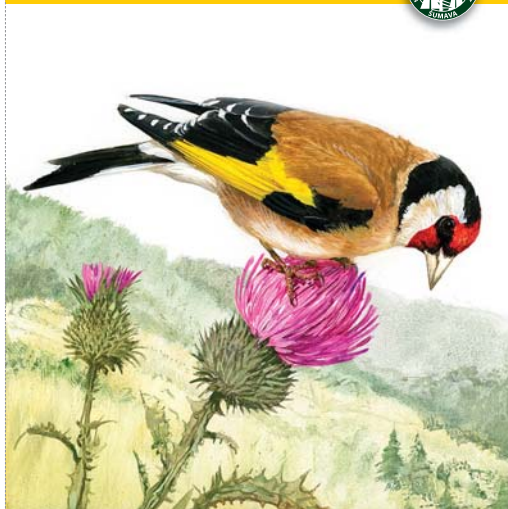
Brhlík lesní

Sitta europaea
Kleiber
Eurasian Nuthatch

Délka těla: 14 cm
Rozpětí křídel: 16–18 cm
Hmotnost: 19–29 g

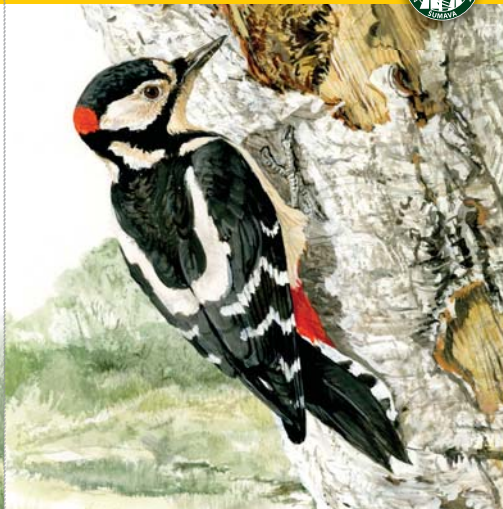
Stehlík obecný

Carduelis carduelis
Stieglitz
Goldfinch

Délka těla: 15–16 cm
Rozpětí křídel: 21–28 cm
Hmotnost: 15–22 g

Strakapoud velký

Dendrocopos major
Buntspecht
Greater Spotted Woodpecker

Velikost: 22–24 cm
Rozpětí křídel: 35–40 cm
Hmotnost: 70–90 g

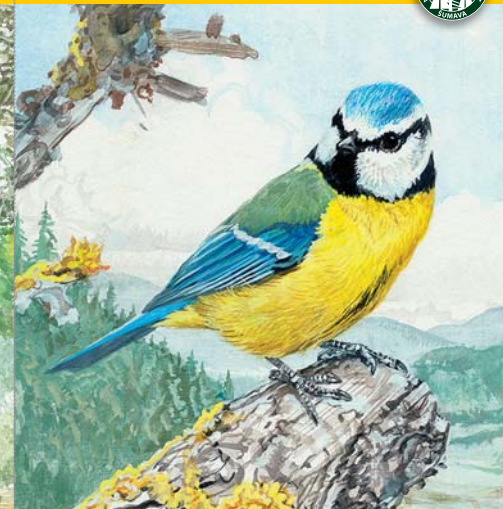
Sýkora koňadra

Parus major
Kohlsmeise
Great Tit

Velikost: 13,5–15 cm
Rozpětí křídel: 22–25 cm
Hmotnost: 16–21 g

Sýkora modřinka

Cyanistes caeruleus
Blaumeise
Blue Tit

Velikost: 10,5–12 cm
Rozpětí křídel: 17–20 cm
Hmotnost: 9–12 g

Název: Brhlík lesní

Třída: ptáci **Řád:** pěvci **Čeled:** brhlíkovití

Délka života: 9 let

Popis: Pro brhlíka lesního je typické šplhání po kmenech a silnějších větvích stromů, a to i hlavou dolů. Jeho zbarvení je také nezaměnitelné. Modrošedé tělíčko, černý pruh od kořene zobáku až po krk a rezavohnědé břicho

Hlas: Ozývá se velice často. Nápadné je vábení, hlasité „to-to-to to to...“. Také zpěv je hlasitý, skládá se z několika ostrých hvízdů „vui vui vui“, časté je také rychlé trylkování „vivivivi...“

Potrava: Během jara a léta převládá živočišná potrava – většinou hmyz. Na podzim a v zimě se živí především semeny listnatých a jehličnatých stromů. Na zimní období si vytváří zásoby semen ve štěrbínách kůry stromu.

Rozšíření: Dospělí ptáci se zdržují po celý rok v trvalých teritoriích. Vyskytují se v lesích všech typů, především v listnatých a smíšených, častý je také v parcích či zahradách. Chybí pouze ve vrcholových partiích Šumavy.

Hnízdění: Hnízdí pouze 1x ročně. Snůška čítá obvykle 6–8, někdy až 13 vajíček, na kterých sedí pouze samička. Mláďata se líhnou po 14–18 dnech. Po vylíhnutí jsou krmena oběma rodiči a hnízdo opouštějí po asi 23 dnech.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Čížek lesní

Třída: ptáci **Řád:** pěvci **Čeled:** pěnkavovití

Délka života: 6 let

Popis: Drobný pták žlutozeleného zbarvení. Samec má černé temeno hlavy a bradu, výrazně žlutý kostřec, pásku v černých křídlech. Černý ocas je vykrojený. Hřbet i světlé břicho jsou tmavě proužkované. Samice nemá černé temeno a bradu, žlutá je méně výrazná.

Hlas: Vábí sycivým „diééé“. Zpěv je rychlý, švitořivý, prokládaný silnějšími kratšími zvuky.

Potrava: Živí se hlavně semeny. V době hnízdění doplňuje potravu o živočišnou složku.

Rozšíření: Vyskytuje se v souvislých jehličnatých lesích s převahou smrků, převážně ve vyšších polohách. Na Šumavě je plošně rozšířeným druhem. Jedná se o tažný druh. Naši čížci přezimují nejčastěji v jihozápadní Evropě. U nás protahují a zimují ptáci ze severovýchodní Evropy.

Hnízdění: Hnízdo si staví vysoko v korunách jehličnatých stromů. Hnízdí 1x–2x ročně. Samice snáší 4–5 vajec, na kterých sedí sama 12–14 dní. Doba hnízdění přechází do 2 týdnů.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Zvonek zelený

Třída: ptáci **Řád:** pěvci **Čeled:** pěnkavovití

Délka života: 13 let

Popis: Samec je zelený, se žlutozelenou spodinou. Okraj křídla a boky ocasu jsou výrazně žluté. Samice je šedozeleň, s nevýrazným pruhováním hřbetu a spodiny těla. Žlutá pole jsou méně výrazná. Zobák je silný a umožňuje mu louskat různá semena.

Hlas: Zvučný hlas, vábení „teu teu teu týýý“ a zpěv „duldzirr-dzidzidzi“.

Potrava: Nejčastěji se živí různými semeny, bobulemi a pupeny dřevin. V zimě vytváří menší hejtna, která často navštěvují krmítka.

Rozšíření: Obývá otevřenou krajinu s roztroušenými porosty stromů a keřů. Často se vyskytuje v blízkosti člověka, kde obývá především sady, parky, zahrady a hřbitovy. Jedná se o běžný druh spíše v podhůří. Ve vyšších polohách Šumavy není tak početný. Na Horské Kvildě bylo zjištěno hnízdění v nadmořské výšce 1050 m a pozorován byl i v nadmořské výšce okolo 1200 m. U nás je stálým, potulným a z části tažným druhem.

Hnízdění: Hnízdí 1x–2x ročně. Hnízdo si zakládá dobře ukryté v hustých stromech nebo keřích. Samice klade 4–6 vajec, která sama vyvede za 13–14 dní. Mláďata krmí oba rodiče po dobu dvou týdnů.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Vrabec polní

Třída: ptáci **Řád:** pěvci **Čeled:** vrabcovití

Délka života: 5 let

Popis: Svrchu je hnědý s černým čárkováním, spodina je šedá, temeno hlavy je rudohnědé, tváře bílé, stejně jako obojek. Podbradek je černý. Samec i samice jsou stejné zbarvení. Je menší než vrabec domácí.

Hlas: Vábení „tšik-tšik-tšok“, v letu „tektektek“. Zpěvem je směs zajikavého, nařikavého štěbetání.

Potrava: Převážně semena a jiné části rostlin, méně živočišná složka. Mláďata jsou krmena drobným hmyzem. V zimě je častým návštěvníkem krmítek.

Rozšíření: Obývá světlé lesíky v otevřené krajině, křoviny, sady a zahrady. Najdeme ho často také v okrajích lidských sídel. Na Šumavě se jedná o nehojný druh, který se vyskytuje spíše v podhůří do nadmořské výšky 600 metrů. Ve vyšších polohách bývá zastížen jen vzácně. Jedná se o stálý a potulný druh. Někteří jedinci se po vylíhnutí toulají na větší vzdálenosti. Jeho stavy mají klesající tendenci.

Hnízdění: Hnízdí převážně v dutinách stromů, většinou 2x, někdy i 3x do roka. První hnízdění začíná již v dubnu a samička klade 4–6 vajec, na kterých sedí oba rodiče 12–13 dní. Oba partneři následně krmí vylíhlá mláďata po dobu asi 2 týdnů.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Sýkora modřinka

Třída: ptáci **Řád:** pěvci **Čeled:** sýkorovití

Délka života: 11 let

Popis: Nezaměnitelná sýkora, pro kterou je typická modrá čepička, která je u samců tmavší, u mláďat je světlá. Je velice čilá a nebojácná, dobře a rychle se pohybuje na tenkých větvíčkách, často také hlavou dolů. Mimo dobu hnízdění poletuje ve smíšených hejnech po krajině.

Hlas: Ozývá se často ve větvích stromů a křovin – „cit cit“ nebo „cit ci dé“, varování je typické „cerretet“. Zpěv tvoří několik táhlých, ostrých tónů „síih síih, sí-syrrr“.

Potrava: Hmyz, jeho larvy, pavouci, drobná semena, ořechy, na krmítku olejnata semena a lůj.

Rozšíření: Hnízdí v listnatých a smíšených lesích, hlavně v doubravách, v remizcích, parcích a zahradách. V zimě hledá často potravu v rákosí. Jedná se o částečně migrující druh (hlavně mladí ptáci). Na Šumavě a v Novohradských horách není příliš hojná. Vyskytuje se především v nižších polohách – asi do 900 m.

Hnízdění: Hnízdí dvakrát ročně. Snáší zpravidla 9–12 vajec, na kterých sedí pouze samička asi 13–15 dní. Hnízda umísťuje v nejručnějších dutinách, nejčastěji v dutinách stromů nebo v ptačích budkách, ale také v pařezech, hromadách dřeva, ve škvírách zdí i v opuštěných hnízdech veverek.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Sýkora koňadra

Třída: ptáci **Řád:** pěvci **Čeled:** sýkorovití

Délka života: 9,5 roku

Popis: Největší sýkora, pro kterou je typické černé temeno hlavy, černá brada a bílé tváře. Spodina těla je jasné žlutá s černým podélným pruhem, který je u samců širší. Není plachá, častěji než jiné sýkory se pohybuje po zemi, kde hledá potravu a navštěvuje krmítka.

Hlas: Velice pestrý hlasový repertoár, často vydává různé neobvyklé zvuky. Zpěv je jednoduchý a hlasitý „cici-bé-cici-bé“, „bé-ci bé-ci“. Varuje „čerrr“.

Potrava: Je velmi pestrá. Tvoří ji především hmyz, olejnatá semena a dužnaté plody. Mláďata jsou krmena převážně housenkami a pavouky.

Rozšíření: Částečně tažný druh, dospělí ptáci jsou převážně stálí. Na Šumavě a v Novohradských horách běžně hnízdí v různých biotopech. Nejpočetnější je v nadmořských výškách do 900 metrů.

Hnízdění: Hnízdí jednou až dvakrát za rok. Samička snáší nejčastěji 7–11 vajec. Na vajíčkách sedí 12–16 dní pouze samička. Mláďata krmí oba partneři 2–3 týdny. Hnízdí v nejručnějších dutinách. Kromě stromových dutin a ptačích budek si buduje hnízdo také v různých trubkách, sloupech, poštovních schránkách či hromadách dříví.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Strakapoud velký

Třída: ptáci **Řád:** šplhavci **Čeled:** datlovití

Délka života: 11 let

Popis: Zbarvení je svrchu bíločerné, samec má v týlu červený pruh, spodní strana těla je nažloutlá, podbříšek oranžově červený. V hlavě se za silným zobákem ukrývá dlouhý, vymrštitelný jazyk. Noha vypadá tak, že dva prsty směřují dopředu a dva dozadu, ocasní pera tvoří oporu při šplhání.

Hlas: Krátké ostré „kik“, někdy opakované v dlouhých řadách. Rychlé bubnování zobákem znamená vyznačování revíru či lákání opačného pohlaví.

Potrava: Zobákem vytesává z kmenů larvy dřevokazného hmyzu, loví různé bezobratlé, ale také plní hnízda jiných ptáků. Další složku potravy tvoří plody, bobule, ořechy, žaludky a semena šišek. Je to druh, který rád navštěvuje krmítka.

Rozšíření: Obývá lesy všech typů, ve městech parky a zahrady se vzrostlými stromy. Nejběžnější šplhavec, stálý.

Hnízdění: Hnízdí jednou ročně. Vydabává si téměř vždy novou dutinu ve stromě. Samice klade v dubnu až v červnu 4–7 bílých vajec, oba rodiče na nich sedí 12–13 dní, hnízdění přechází do 3 týdnů.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Stehlík obecný

Třída: ptáci **Řád:** pěvci **Čeled:** pěnkavovití

Délka života: 2–4 roky

Popis: Hlava je černobílá s červenou maskou. Břicho je bělavé. Kostřec je bílý, ocas černý s bílými skvrnkami. Zobák je bílé barvy, poměrně dlouhý a špičatý.

Hlas: Vábení je přeskakující a veselé „tikelit“, povídavé „litt“, nebo „telit“. Zpěv je tichý a jeho součástí jsou mnohokavé tóny, rychlé trylky a štěbetavé části.

Potrava: Semena různých rostlin na zpustlých pozemcích, např. bodláků. Mláďatům loví také drobný hmyz.

Rozšíření: Částečně tažný druh. Osidluje otevřenou krajinu s remizky, alejemi a břehovými porosty. Často se vyskytuje kolem lidských sídel. Na Šumavě se vyskytuje hojněji v podhůří, ale byl zjištěn i v nadmořské výšce 1000 m.

Hnízdění: Hnízdí 2x ročně. Hnízdo si staví v korunách stromů na tenkých postranních větvích. Samice snáší 4–5 vajec, na kterých sedí 12–14 dní. Mláďata krmí oba rodiče po dobu 12–14 dní, zpočátku hmyzem, později semeny, která změkčí ve voletí.

Ilustrace: Pavel Procházka